
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

לא בשמים היא - אך מי השולט בארץ? שאלת הסמכות בראי חז"ל -
14736

תאריך עדכון אחרון 22-09-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מחשבת ישראל

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' דוד פלאטו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: david.flatto@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:
פרופ דוד פלאטו

תאור כללי של הקורס:
במסגרת הקורס ננתח גישות פילוסופיות שונות לשאלת הסמכות והחוק בראי ספרות חז"ל.

מטרות הקורס:
היכרות עם המקורות היסודיים והרעיונות המרכזיים בספרות חז"ל הקשורים לשאלת הסמכות בהלכה.

תוצרי למידה
בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
הסטודנטים יכירו את המקורות היסודיים בספרות חז"ל בתחום שאלת הסמכות בהלכה, וילמדו כיצד לעמוד על ההגות הדתית, הפוליטית והמשפטית המשתקפת מתוך מקורות אלה.

דרישות נוכחות (%) :
90%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
במסגרת הקורס נבחן את מגוון הגישות כלפי שאלת הסמכות בהלכה כפי שהן נפרשות ביצירות המרכזיות של ספרות חז"ל. הקורס יסקור ייצוגים שונים של מערכת המשפט בספרות חז"ל תוך בחינתם לאור מקורותיהם המקראיים, ההנחות הפילוסופיות שבבסיסם, משמעותם הדתית, והשלכותיהם האידיאולוגיות.
הקורס גם ידון בתפקידם של הכהן, המלך, הנשיא, הנביא והחכם כבעלי סמכות במערכת המשפט. לאורך הדיון נעניין במתחים הבסיסיים הקיימים בכתבי חז"ל בהקשר ניהול מערכת המשפט ובדגש על יחסי תפקידיהם של האל והאדם; היחיד והממסד; קיבעון מול גמישות; אחידות המערכות וריבוי פניהן.

חומר חובה לקריאה:
סוגיות ופסקאות ממסכת סנהדרין, מכות, הוריות, סוטה, עבודה זרה, יומא, בכורות (משנה, תוספתא, ירושלמי ובבלי), וספרי במדבר ודברים.

אפרים א. אורבך, ההלכה, מקורותיה והתפתחותה

אפרים א. אורבך, מעולמם של חכמים: קובץ מחקרים

גדליה אלון, מחקרים בתולדות ישראל : בימי בית שני ובתקופת המשנה והתלמוד

יעקב בלידשטין, "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל" : לעצמת הסמכות המוסדית בהלכה וגבולותיה, מחקרים בהלכה ובמחשבת ישראל (תשנ"ד) 221-241

יעקב בלידשטין, "לאופיה של הנשיאות במשנתו ההלכתית של הרמב"ם, " שנתון המשפט העברי כ (תשנ"ז) 25-48

יעקב בלידשטין, סמכות ומרי בהלכת הרמב"ם: פירוש נרחב להלכות ממרים א-ד

אברהם ווייס, סדר הדיון: מחקרים במשפט התלמוד

מנחם כהנא, ספרי זוטא דברים

יאיר לורברבוים, מלך אביון

מרדכי סבתו, מינוי מלך ובניית בית הבחירה : עיון מחודש.. חל: תרביץ, עו, ג-ד (תשס"ז) 353-384

ישי רוזן-צבי, "פרוטוקול" בית הדין ביבנה? : עיון מחודש בתוספתא, סנהדרין פרק ז, תרביץ עח, ד (תשס"ט) 447-477

צבי אריה שטיינפלד, למשמעם של "הורה בפני עצמו" ו"הורה עם הצבור" (הוריות ב, ב), סידרא ט (תשנ"ג) 75-104

צבי אריה שטיינפלד

חיים שפירא, בית הדין ביבנה: מעמד, סמכויות ותפקידים, עיונים במשפט עברי ובהלכה; דיין ודיין (תשס"ז) 305-334

Robert Cover, *Obligation: "A Jewish Jurisprudence of the Social Order," Journal of Law and Religion* 5,1 (1987) 65-74

Christine Hayes, *What's Divine about Divine Law?*

Steve Fraade, *Legal Fictions*

Jurgen Habermas, *The Discourse Theory of Law and Democracy*

David Henshke, "The Number of Judges in Ancient Israel," *Jewish Law Annual* 17 (2007) 27-61

Richard Hidary, *Dispute for the Sake of Heaven: Legal Pluralism in the Talmud*

Joseph Raz, *Authority*

Joseph Raz, The Authority of Law: Essays on Law and Morality

*Daniel R. Schwartz, "Law and Truth: On Qumran-Sadducean and Rabbinic Views of Law,"
The Dead Sea Scrolls; Forty Years of Research (1992) 229-240*

Aharon Shemesh, Halakhah in the Making

Jeremy Waldron, Law and Disagreement

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 25 %

הגשת עבודה 65 %

הגשת תרגילים 10 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: